

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

**Endel, Roman
Majer, Ferdinand
[s.l.], 1731-1732**

Articulus 1us

[urn:nbn:de:bsz:31-120354](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120354)

Quaestio 2.
De infinito

In finitum actu sit possibile naturaliter
vel supernaturaliter.

Indivisibile in finitum in sensu lato vocatur illud
quod non habet finem, et dicitur in univocum et N. 264 et
agitur, inus est, quod non habet finem, quod in actu
suis, veluti si daretur linea infinita, qua posset
habere terminum finem punctum, posterius est, quod
non habet finem, nec in actu finem, Longo Duplex
modo fieri potest, in actu ob finem et in actu
excludit omnes in quatuor generis, in actu
Sed Deus est infinitus agere. 2. in actu ob finem
in actu, si in actu dicitur infinitum agere, in actu
in actu, quod sit indivisibile in actu et sine careat, in
in actu, aliter in actu et in actu, in actu actu
illud est, quod in actu, quod actu habet nullis finem
in actu, agendi est agere, qui totum agendi plenitudine
nullis contradicere finem in se actu querentis.
in finitum vero in actu est id, quod in actu, quod actu
habet, aliquo quiddam finem claudens finem, in actu
in finem et quovis alio finem et in actu desigantur
in finitum carere in actu, quod in actu finem
habet in actu finem in actu, quod in actu non
nihilominus in actu in finitum finem in actu finem
in finem. In finitum actu vocatur categoria
in finitum vero in actu finem categoria, quod in actu
Longo categoria in actu et in actu in actu.

longo vero meategorena trig. v. ois. nuly
ut qd plud et ead odito affiant adendo plies
categorienatua, si etn. plud infinitu actu, est
fita et sine odito infinitu.

N. 2. 69 Quidro. Et naaete, dari infinitu in ptea, oans
in ptea. In ptea, qd nui, iqua naaete. In
ptea, si in ptea infinitu, ptea, hnd, di ptea
tylotu, qd tota eternitate, erunt infinita
in ptea, qd aqm ad uetmud. Levenetur, sed
erunt alia, et alia futura, et si erunt ptea
et in ptea infinita.

N. 2. 70 Quidro. dupliciter Deo ad extra agere, p
ipso ex ptea et lege ordinaria, 2. ex ptea
et lege extraordinaria, sive ex ptea absoluta
ex ptea ordinaria agit, id ead plud et quid
secundum ordinem agit, ex ptea a extra ordinaria
qd p ptea s. qd supra solud reru ordinem
operatur, et sic utitur sua ptea absoluta, qd
p ptea maxime agit ut oprens, et absolutu
reru Dngi. huius Dngi sua ptea absoluta ordi p
quam involunt qd. iam qd cum supponat
ipm naal, tuncna notmud dari ens in creatu
actu infinitu rege Deo ordinu A. Istas hnd qd
de ente creato, utru plies naaetes dnt, p
dari ptea uia aliqua actu et ptea infinita,
v utru ptea talis ex Dngi ptea extraordinaria
et absoluta dari n ptea p pro cuius replatione

N. 2. 70 Duo sic ne dats ne dari. Et naaete infinitu
actu, utraqs pars qd nui. Et qd antiquo is ptea
minimud Anaxagoras. Xenophanes. Et qd ptea
ex raote ptea, qd habet. A. ptea: i. parte. Et qd ptea
ois uia naaete ptea, a. ptea. Et qd ptea creatu

S' auidens, sed nulla datur p' d'ari p' naaerem. *Sp'aa*
 creata, et non est p' d'ari p' naaerem, neq' auidens actu
 et p' d'ari p' naaerem q' d'ari p' naaerem. *Sp'aa*
 d'ari p' naaerem. *Sp'aa* creata actu infinita, s' e' actu
 infinita in sua e'p'aa s' in suis actib' q' reu'nd' p' d'ari,
 q' d'ari. in p' d'ari. in p' d'ari. in p' d'ari. *Sp'aa* creata
 naaerem datur s' d'ari p' naaerem, qua in sua e'p'aa s' actu
 infinita, o'is em' *Sp'aa* creata, qua in sua e'p'aa
 naaerem infinita. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem sua in p' d'ari
Sp'aa col'orare, et acta q' d'ari p' naaerem et d'ari p' naaerem
 velut in *Sp'aa* ex quib' *Sp'aa* d'ari p' naaerem d'ari p' naaerem, ut
 alqd' in p' d'ari aliquo d'ari p' naaerem ponat, genere q' d'ari
 debet, et d'ari p' naaerem, nisi p' d'ari p' naaerem. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem q' d'ari
 p' d'ari p' naaerem em' in p' d'ari. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem d'ari p' naaerem
 p' d'ari p' naaerem et limites, q' d'ari p' naaerem *Sp'aa* creata,
 quo naaerem datur s' d'ari p' naaerem. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem q' d'ari
 genere et d'ari p' naaerem em' p' d'ari p' naaerem. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem
 p' d'ari p' naaerem em' q' d'ari p' naaerem. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem
 actis ex'emplo h'is, quib' p' d'ari p' naaerem h'is d'ari p' naaerem ad
 actis mod' in ip' act' *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem, unde
 ad mod' entis, qui s' in p' d'ari p' naaerem d'ari p' naaerem q' d'ari p' naaerem,
 p' d'ari p' naaerem, o'is naaerem h'is d'ari p' naaerem, quo
 min' h'is d'ari p' naaerem mod' in act' *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem,
 sed ad illu' p' d'ari, qu' humana naaerem p' d'ari p' naaerem,
 q' d'ari p' naaerem, adeoq' eum n' miludis, q' d'ari p' naaerem in Leone,
 a' in bove requirit. p' d'ari p' naaerem q' d'ari p' naaerem et d'ari p' naaerem
 limitari naaerem sive p' d'ari p' naaerem q' d'ari p' naaerem, nulla
 itaq' naaerem datur a' em' d'ari p' naaerem *Sp'aa*
 creata, qua in sua e'p'aa s' actu infinita.
 Ex quo exte' infertur nullu' d'ari de p' d'ari a' em'
 d'ari p' naaerem auidens actu infinitu', q' d'ari p' naaerem, q' d'ari p' naaerem
 s' naaerem datur, s' d'ari p' naaerem. *Sp'aa* p' d'ari p' naaerem, in
 qua accipit' p' d'ari p' naaerem et comensurari, p' d'ari p' naaerem
 p' d'ari p' naaerem creata quo datur s' d'ari p' naaerem p' d'ari p' naaerem
 p' d'ari p' naaerem s' auidens actu finit' eris.

¶ Proles dicitur: c. q. 2. 29. hinc: finitū n̄ infinitū
apparet quibus qd̄ finitū naturaliter derivat qd̄
finita, ita etiam infinita naturaliter dari poterit.

¶ 2°. Dato naturaliter infinitū in pteā vel usq̄ ad
infinitū, qd̄ infinitū actu naturaliter dabitur, qd̄
sufficit est pteā, quae n̄ p̄cedat ad actū.

¶ 3°. Dens cum ceteris n̄ naturalibus quumendo agit
in actu actu infinita, qd̄ p̄cedit naturaliter effectū
actu infinitū, virtus quippe infinita ad actū re-
ducta, effectū praestabit infinitū.

¶ 4°. Dato naturaliter in quibus partes proportionalis
actu infinita, qd̄ infinitū actu naturaliter dari p̄-

¶ Nota 2^a gl'ose. Iudicium involvit qd̄ dicitur
p̄ se factū absolute Deī p̄cedit, sed in actu in-
finita qd̄ dicitur n̄ involvit, ut dicitur d. Th. iudicet
p̄ a. 2. q. 3. C.

¶ 5°. Dato actu infinita p̄ se ducere effectū actu
infinitū, nam qd̄ maior tē p̄cedit, qd̄ maiore
producit effectū, atq̄ p̄cedit Deī ē actu infinita,
usq̄ ad, qd̄ C.

¶ 6°. Dō Deus p̄ducere p̄cedit illa creatura, qm̄
p̄ se p̄ducere, sed illa creatura est actu infinita qd̄
in videtur clara. n̄ potuit si creatura illa n̄ est actu infinita,
et actu infinitū p̄cedit p̄cedit p̄cedit p̄cedit p̄cedit
n̄ est p̄cedit: qd̄ cum Deū p̄cedit p̄ducere p̄cedit
creaturā p̄ducere poterit p̄ducere actu infinitū.

¶ 7°. Tamen est Deū p̄ducere creatura actu infinita.
p̄cedit tē opteā divina n̄ exhaustur etur.
n̄ nihil impedit, ne Deus p̄cedit creatura actu infinita
p̄ducere. a. potuit, qm̄ Deū infinitos actu aglor
Deū p̄ducere, p̄cedit tē infinitos actu p̄cedit
creaturā p̄ducere C. qd̄ Deū opteā n̄ exhaustur.

Si Deus ad extra ageret a se ipso effectus per se
 infinitus, tunc enim ageret ex toto virtute sua
 conatum, quod est liberum agendo pro eundem, dicitur effectus
 Deum liberum per se et figuram iudicant.

A. ¹⁰⁷ Primo ad id. Verum dicitur illud esse, quod si dicitur quod
 est magnum infinitum ex eo a priori in se non potest,
 quod illud fore infinitum in sua essentia, quia major
 est maxima magnitudo quoniam non est essentia eius, sed
 illud aliter videtur. magnum id negat. Verum quod a
 posteriori tunc certe colligeretur quod illud fore
 est infinitum, quoniam sicut videtur finita
 ex essentia a priori finita oriuntur, ita videtur infinita
 si darentur a priori ex infinita essentia oriuntur ad hoc
 aliter videtur quoniam quod magnitudo vel infinita, et non
 ista quoniam essentia infinita est.

A. Secundo ad id. Illud loqui de finito actu, et infinito
 in potentia, sicut de infinito actu quod, nimirum in
 partes proportionales unde sensibilis est. In toto
 in aliquas partes infinitas et propter quod tota.

A. Tercio ad id. Illud loqui a datatione ad infinitum
 in potentia, que ordinatur ad carendam omni forma in se
 et in seipso assequibilis, ita enim, ut actu per
 aliquos terminos gradatam, quod est infinitum magnum
 ea in potentia, que ordinatur ad carendum actu omni
 termino coluti et simul sumptis, quod est infinitum actus
 sicut dicitur a etc. In hoc patet ex dictis.

A. Quarto ad id. Illud, verum quiddam est in potentia
 ad futuram rem, que requiritur ad actu, ad
 quod ordinatur, et ad actu ad quod actus non ordinatur.
 in se vero, quod infinitum in potentia appellatur et datur
 ad carendum actu omni termino coluti et simul sumptis
 sed potest carendum omni termino in se et in seipso assequibilis.

Quod necesse non est, ut quod in parte infinita est, per
 omni modo simul et obtine carere, et fieri actu per
 infinitum. Sufficit enim in actu carere in toto
 infini et sufficere in infinitum a seipso.

placit ad quod ca. x. c. Dagem cum casu naturalibus
 accurrens a uonodas sua virtute infinita finita
 leuatur uoluntati, adeoque cum ipsis effectibus finitum producit.
 Sed a dicto virtute infinita leuatur uoluntati in parte
 in inducere effectum actu infinitum, hoc solum uerum est, si
 virtus infinita finita per se auonodet.

Ad id ad quod partes proportionales quoniam quod partes
 tunc solum infinitas aliter quod partes infinitas. Quod partes
 proportionales quoniam non censetur actu per se infinitas, sed
 hac ratio, quod si actu unita, et existens quod unita, eandemque
 quoniam existens, sed hac ratio non tenet, quod si in parte
 in parte, si est in quoniam partes aliqua actu infinita
 censetur actu unita, et existens quod unita, eandemque
 quoniam existens, nihilominus quoniam infinitum actu
 per se, quod quoniam partes proportionales in quoniam finis
 actu unita, et unita quoniam existens existens, in hoc
 nihil habebis, quod minus finis actu infinita. Quod
 partes proportionales in quoniam ex duplici ratio non potest
 dici actu infinitas, quod ratio est, quod non debens exteores,
 quod ratio est ad se ipse, quod non finitum in actu
 operata, et existens simul quod unita eandemque
 quoniam existens: licet a se in quoniam partes aliqua
 censetur actu infinita, et non censetur actu unita, accipit
 unita, eandemque existens quoniam existens, in hoc
 exteores quod ad se ipse, quod omnia non includeret
 in alia, hinc quod ipse exteores infinitum multiplex
 licet exteores existens magnitudine actu et per
 infinita.

Ad 6. 2° *n. n. a* licet em reā ex parte or̄ta
 forma nulla involvat q̄dā, q̄ā Roma p̄ca
 ē artū p̄tē infinita, attand q̄ā ex parte s̄i
 manifesta q̄dā ingoriat, q̄ā illa reā. h̄es
 q̄stare genere et p̄ca n̄s probatū est, p̄p
 p̄mōs de s̄is h̄e h̄e. quoad autē. p̄. h̄e
 repleō, p̄. d̄torid̄ ibi et alijs in h̄is existimāse
 probatū ē sentēā aserendū. Sed p̄e infinita
 artū d̄gere, sentēā ā oppositā q̄ certā et
 p̄latē. In s̄is n̄ p̄p̄e. n̄llinḡ d̄m̄ suff̄, a
 n. n. y. d̄ n̄s p̄ca ultimā. In s̄eā in d̄uāte
 h̄eritū, et eandē varijs r̄atibz ostendit

Ad 6. 2° *n. n. a* licet em reā ex parte or̄ta
 facta et m̄p̄dēns. requis̄ d̄m̄ p̄ducere estū d̄m̄
 factū et m̄p̄dēns, ita et̄m h̄e s̄i artū infinita
 p̄dē d̄m̄ estū artū infinitū d̄ducere n̄ p̄, q̄
 infinitas artū et m̄p̄ca, s̄i p̄p̄e s̄i d̄e
 quē n̄entes: ut q̄ p̄ca d̄i s̄i artū infinita
 d̄fuit, q̄ p̄m̄ estū infinitū m̄categorētiē
 d̄ducere, id ē. At p̄m̄ estū p̄p̄e et p̄p̄e
 in infinitū d̄ducere, ita, ut eius p̄ca agm̄p̄n
 ex laun̄i. q̄ id q̄ h̄o, h̄o s̄i ad d̄t̄ ap̄dē d̄
 d̄fuit et h̄o: q̄ q̄ maior ē p̄ca agēntis,
 h̄o n̄o d̄ estū p̄p̄e d̄ h̄e p̄e d̄ h̄e, n̄ d̄
 in p̄p̄e et repugnantē, q̄lis ē estū artū in
 finitū.

Ad 6. 2° *n. n. a* licet em reā ex parte or̄ta
 creat̄ a deo, d̄libiles ēē alq̄m̄ p̄ca, qua
 p̄e d̄e d̄ducere n̄ p̄s, et qua p̄ca ex laun̄i et
 or̄ta d̄m̄, q̄ d̄ repugnat. *nee d̄as.* D̄q̄ p̄
 h̄e h̄o imperiū, s̄i p̄ca reā, q̄m̄ p̄p̄e d̄ d̄
 p̄dē d̄m̄ reā q̄ d̄e p̄s h̄e d̄m̄ in reā artū
 q̄ d̄e d̄ d̄ d̄, d̄o q̄p̄e s̄i imperant, nulla d̄ d̄
 reā, cum̄ inter reā a deo d̄libiles nulla s̄i p̄ca

ad infinitum, potest et potest in infinitum ab illo p[ro]p[ri]o
 ad id q[uo]d na. Si eni[m] potest Des infinitum actu Aglor
 p[ro]p[ri]o, potest et[m] colere et simul infinitum actu
 potest infinitum actu t[er]m[in]e et generaliter de infinitum
 actu in o[mn]i genere et in o[mn]i p[ar]te aduere, quo tanto
 nihil potest ulterius Roma op[er]a, qua p[ro]p[ri]a ex
 p[ro]p[ri]a. Dei est, p[ro]p[ri]a tenel ura Agila
 p[ro]p[ri]a aduere, em n[on] ex laurito p[ro]p[ri]a Roma
 op[er]a, q[uo]d p[ro]p[ri]a q[uo]vis, p[ro]p[ri]a q[uo]vis o[mn]i uen, p[ro]p[ri]a
 Des nihil potest ulterius, n[on] em ex laurito Roma
 op[er]a, nam uero p[ro]p[ri]a, Indu em Roma p[ro]p[ri]a
 n[on] minuit, q[uo]d p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a in infinitum p[ro]p[ri]a
 Cies Deus p[ro]p[ri]a tenel ura ita n[on] p[ro]p[ri]a rep[ro]p[ri]a
 p[ro]p[ri]a alia et alia in infinitum p[ro]p[ri]a, et o[mn]i p[ro]p[ri]a
 p[ro]p[ri]a, p[ro]p[ri]a n[on] amplig potest p[ro]p[ri]a, sed sic ex laurito
 p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a.

Des ad id nu. ex quinq[ue] axioma. Iaro uno inf[er]i
 et absurdum, sequit aliud inf[er]i et absurdum,
 inf[er]i a n[on] et absurdum. Sed ad extra seu extra
 creat n[on] agere, alia a creat necessitate.
Des ad na. Si em Des ad extra agere n[on] p[ro]p[ri]a
 et ex doto virtutis sua conatu p[ro]p[ri]a q[uo]d em
 involuente n[on] p[ro]p[ri]a, us q[uo]d, est q[uo]d actu
 inf[er]i q[uo]d involuente, us et dicit p[ro]p[ri]a. in
 ita q[uo]d p[ro]p[ri]a Des n[on] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a actu
 inf[er]i. ad est p[ro]p[ri]a et p[ro]p[ri]a in infinitum
 q[uo]d em et sine inuoluptate p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a.

De dicitis collages. Impluare uen p[ro]p[ri]a, na hac p[ro]p[ri]a
 daret et p[ro]p[ri]a et n[on] et, q[uo]d p[ro]p[ri]a. a p[ro]p[ri]a. A. 1. 144
 et p[ro]p[ri]a ex p[ro]p[ri]a, et n[on] et q[uo]d n[on] p[ro]p[ri]a et eig
 p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, ac creat illa p[ro]p[ri]a actu
 p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, q[uo]d n[on] em emodi uen et Des p[ro]p[ri]a
 mediar[um] coe[re]ctio n[on] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ac magis
 p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, q[uo]d creat illa p[ro]p[ri]a n[on] et
 p[ro]p[ri]a. a. p[ro]p[ri]a, na inter p[ro]p[ri]a et inf[er]i

a infinita ista sed alia et in se ipsa et finita et
 limitata per effectus et causas et dicitur. Sed per effectus
 per maneres ens infinitum et limitatum, sunt effectus
 participabilis per maneres infinita et limitata.
 Quia inter deus et quod participat ad creaturam per se
 est infinita ista. Quia a seipso. Quia inter ex
 extrema finite ista mediana profertur finita. Quia inter
 duo extrema infinita ista profertur mediana infinita.
 Inter deus quin plura. Inter quod profertur nec creaturam
 quicquid ad deum et eius participabilis. Inter mediana
 creaturam alias et alias in infinitum, magis et magis
 seorsum inter participantes: quod in se ipso est
 in infinitum superior nulla excoGITARI potest cum participat
 et ista finita, qua non potest dici maior ac maior
 sine fine.

Philosophus

utrum de absoluta deus ista deus
 infinitum actu quod est numerum,
 et qualitatem?

N. 275. Primum. aliquos cum Epicuro suspicari dicitur actu
 magnitudinem infinitam dicitur. Istia ista, qua contra
 istud mundum quicquid est in mensura et infinitum diffusa,
 et plena infinitis alijs mundis omnibus perennibus
 et non venientibus et varia nimirum aromoribus
 distat, quas in vacuum mensuri et infinito volitare
 putabant. Sed sermo falsus Cartesii. Sed dicitur
 mundum mensurari et infinitum esse extensum, ratio ista:
 quia esse spatium a nobis conceptum est aliquo modo repleto
 non id est, quod nos quicquid, repleta est inquit: illos
 spatium a nobis conceptum reale est, esse a spatium reale
 aliquo repleto esse. Sed preclara sane cartesii est
 sententia. Si enim id, quod in se quicquid reale esse debet
 est a parte sui existere, cur non etiam spatium Cartesii
 sufficienter dicitur, si sibi dicitur mensurari magnitudinem?